

Raportti Erasmus+ vaihdosta Zagreb Zoo, Kroatia.

Haimme kevään 2025 haussa Erasmus+ vaihtoon tarkoituksenamme lähteä vuoden 2025 aikana Eurooppaan eläintarhaan observoimaan eläintarhan toimintaa ja työskentelyä eläintarhan ympäristössä. Mielenkiinto aiheeseen lähti yksinkertaisesti oman osaamisen ja tietotaidon lisäämisestä, mutta tavoitteena oli myös ehdottomasti lähteä hakemaan sekä eläintenhoitaja, että eläinten kouluttaja opiskelijoille mahdollisuutta ja vaihtoehtoja työelämänjaksoon ulkomailla.

Aloitimme toiminnan etsimällä meille mahdollista vastaanottavaa organisaatiota. Monen kyselyn jälkeen löysimme EASA – toiminnan kautta yhteystiedot Kroatiaan, Zagreb Zoohon, jonne lähdimme lopulta vaihtoon joulukuussa, viettäen siellä 7-11.12.2025 viikon tutustuen ja perehtyen sen eläimistöön, toimintaan, eläinten hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä eläinten kouluttamiseen eläintarha ympäristössä.

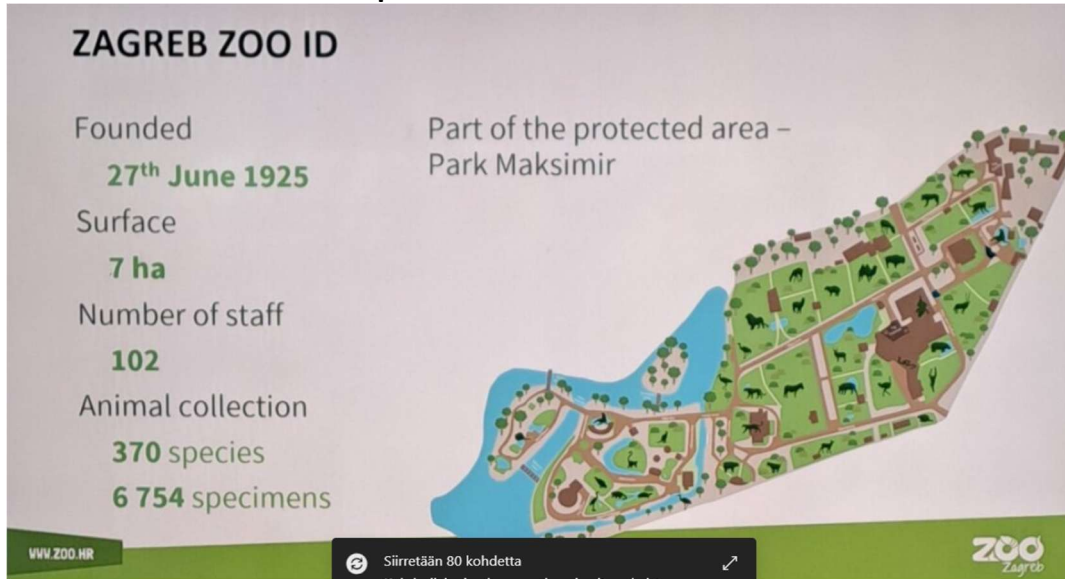
Zagreb Zoo on Kroatian toinen eläintarha 100 vuoden historialla. Alla olevista kuvista saatte hieman perustietoa sen toiminnasta.

7.12.2025 – Eläintarhaan tutustuminen

Ensimmäisenä päivänä tutustuimme intensiivisesti eläintarhan eläimistöön. Zagreb Zoo on pieni eläintarha, joka toimii vain noin 7ha alueella lähellä kaupungin keskustaa ja aivan keskellä kaupunkialuetta. Tämä rajoittaa eläintarhan toimintaa valtavasti, mutta on heistä, heidän itsensä sanoin, tehnyt mestareita käyttämään puitteita tehokkaasti hyväkseen. Suurin osa eläintarhan eläimistöstä on sellaista, joka ei vaadi laajaa aluetta.

Eläintarhan eläimistön sekä koko matkan kuvia pääsette katselemaan tästä kansioista.

8.12.2025 – Eläintarhan toiminnan perusteita sekä eläinten kouluttaminen osana toimintaa.

Eläintarha on kaupungin omistama organisaatio, johon kuuluu eläintarhan lisäksi kaikkien alueen löytökoirien sekä kissojen vastaanotto ja tarhaus sekä loukkaantuneista villieläimistä huolehtiminen. Eläintarhassa sekä koirien, kissojen ja villieläinten tarhalla työskentelee yhteensä 102 henkilöä kaikkineen. Käytännössä tässä lukumäärässä on sekä ympäristöstä huolehtivat, eläintarhan eläimistä huolehtivat, eläinten sekä ihmisten ravitsemuksesta huolehtivat, organisaation johto sekä mm. opettajat, joiden tehtävä on pitää alueen koulu- ja päiväkotiryhmille oppitunteja eläintarhassa. Eläintarha opettajat tekevät myös yhteistyötä ja projekteja alueen yliopistojen sekä korkeakoulujen projektien sekä opetuksen parissa. Toimintaa on kehitetty sekä kehitetään tulevaisuudessa myös hyvin kansainväliseltä näkökulmalta.

Eläintarha sijaitsee pienellä alueella joka rajoittaa tulevaisuuden kehittymistä. Alueen ja ympäristön lisäksi toimintaa ja eläinten hyvinvointia, johon siellä pyritään luonnollisesti panostamaan, rajoittaa myös rahoitus. Eläintarhan alueella on tällä hetkellä menossa sekä tulevaisuudessa tuloissa merkittäviä investointeja. Investoinneilla pyritään parantamaan eläinten hyvinvointia sekä vaikuttamaan eläinlajeihin niin, että ne olisivat alueen ympäristöön sekä Kroatian ilmastoon sopivia. Eläintarhan kehittäminen on todella pitkäjänteistä työtä, joka vaatii aikaa ja rahaa.

Eläinten hyvät olosuhteet, sitoutuneet hoitajat sekä fasiliteeteistä huolehtimisen lisäksi eläintarhassa korostuu erilaisten eläinten kouluttaminen. Eläintarhassa on aina kyse villieläimistä, toki lajistosta riippuen. Villieläimistä, jotka elävät ihmisen valvonnassa ja hoitamana. Joukossa voi olla erittäin vaarallisiakin eläimiä, joille tulee kuitenkin pystyä tekemään tarpeen mukaan hoitotoimenpiteitä, kuten punnitsemisia, siirtoja tilasta toiseen tai mahdollisia lääkityksiä tms. Osana tätä sekä turvallista toimintaa on merkittävästi eläinten kouluttaminen. Zagreb Zoo toimii positiivisen vahvistamisen keinoin ja tekee suunnitelmallista eläinten kouluttamista tavoitteen mukaan, mutta hoitajien osaamisen, määrän sekä sitoutumisen rajoissa. Toisena päivänä pääsimme seuraamaan mm. Simpansseille koulutettuja tukitoimia, joita käytettiin terveydenhuollon toimenpiteissä.

9.12.2025 – Eläinten ruokinta eläintarhassa sekä tukitoimien kouluttaminen

Eläintarhan eläinten ruokkimisella on suuri vaikutus sekä eläinten hyvinvointiin, lajityypillisyyden huomioimiseen, tarttuvien sairauksien leviämiseen sekä virikkeellistämiseen. Zagreb Zoossa on käytössä ns. keskuskeittiö malli. Eläintarha kasvattaa osan ravinnosta itse, mutta suurin osa tulee ulkopuolelta. Eläintarhalla kasvatetaan suurin osa siellä ravintona käytettävistä hiiristä, rotista ja hyönteisisistä. Kaikki tuoreruoka niin vihannesten kuin esim. kalan tai lihan osalta tulee ulkopuolelta, unohtamatta kuivaruoikia tai heinää, jota tarha käyttää.

Toiminta, johon pääsimme tutustumaan, oli erittäin hyvin organisoitua ja huolellisesti suunniteltua. Alla kokoan hieman faktaa ruokinnasta, joka toivottavasti selventää tätä hyvin laajaa ja haastavaa kenttää.

Kaikille eläimille on suunniteltu dietti, joka tulee niiden luontaista ravintoa huomioiden erilaisten ravintoaineiden tarpeen sekä eläinyksilön fysiologiset tekijät. Tämän lisäksi dietit huomioivat monipuolisuuden. Esimerkiksi jokaiselle päivälle on suunniteltu tietyt vihannekset, kuivaruoan osat ja erilaiset pähkinät, joita eläin syö.

Kaikki ravinto saapuu keskuskeittiölle, jossa työntekijät lajittelevat ne.

Keskuskeittiö elää käytännössä aina kolme päivää edelle saapuvien rehujen kohdalla.

Lajittelun jälkeen keskuskeittiön väki koostaa tuoreruoka diettejä aina seuraavalle päivälle.

Tämän lisäksi he koostavat erikseen kuivaruokadietit.

Eläintenhoitajat huolehtivat eläinten ruokinnan, noutaen valmiit annokset keskuskeittiöltä.

Eläintarhalla kasvatetaan itse hiiriä, rottia ja hyöntiesiä. Etenkin nisäkkäiden kohdalla merkittävä tekijä, on tuotannon kierto, tehokas kasvattaminen sekä genetiikan huomioiminen. Alle kokoan esimerkkejä näistä:

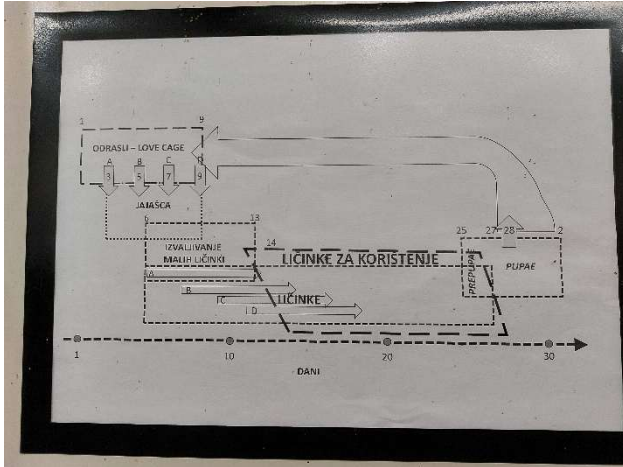
Hiiret: Suurin osa hiiristä eli 3kk uros ja naaras parina ikäkausilla 3-6kk. Tässä häkissä naaras tekin noin kolme poikuetta. Tavoite oli että naaraalla on noin 10 poikasta kerralla, joten isomman poikueen kohdalla ylimäärä meni lopetukseen ja syöttöön ns. pinkkinä. Poikaset vieroitettiin noin 3vko kohdalla, jotta emo kerkesi lepäämään n. 1vko ennen seuraavaa poikuetta.

Rotat elivät kahden naaraan pareina. Uros laitettiin parin kanssa viikoksi häkkiin, jonka jälkeen naaraat synnytti ja hoiti poikasia noin 3vko, jonka jälkeen poikaset vierotettiin ja naarasparin luokse tuli uros seuraavaa kiertoa varten.

uros seuraavaa kiertoa varten.

15.12.2025

Id
47000

Lisäksi hiirillä oli ns. haaremi ryhmiä, joissa oli useita naaraita uroksen kanssa kokoajan. Näiden poikaset lopetettiin tarpeesta riippuen jo ennen vieroituksia.

Kasvatettavia hyönteisiä oli sotilaskärpäsen toukat, erilaiset torakat (yli 10 eri lajia), sirkat (useita lajeja) sekä jättijauhomadot.

Kotisirkkoja kastatettiin kasvatuslaatikoissa 6viikon kierrolla 28–32 asteessa

Mustasotilaskärpäsillemme oli omat kasvatusyksiköt, ja toukkien kasvatukseen käytettiin tarhalla syntyvää biojätettä. Mustasotilaskärpäsillemme tehtiin myös erilaisia kasvatuskokeita esim. Kasvatusastiaan ja ruo-

kintaan liittyen. Mustasotilaskärpäsen lopputuotteena jäävä massa käytettiin puiston kasvien lannoitukseen.

Rehujen kulutukset antavat viitteitä massaan, jota tiloissa käsitellään Tuoreita kasviksia menee noin 300kg päivässä.

Kasvatettuja tai ostettuja hiiriä kuluu noin 500 yksilöä viikossa eri kokoluokissa.

Kasvatettuja rottia eri kokoluokassa kuluu noin 50 yksilöä viikossa.

Kaneja tai kanoja kuluu useita kymmeniä viikossa.

Hyönteisiä kasvatetaan itse, mutta kaikkea tarvetta ei pysty kattamaan.

Lainsäädäntö vaatii, että kaikki eläimille syötettävä eläinperäinen ravinto, joka tulee organisaation ulkopuolelta, tulee olla ns. ihmislaatuista tai valvovan viranomaisen teurastamossa ns. kakkoslaatuiseksi tarkastamaa. He eivät voi käyttää esim. onnettomuuksissa kuolleita villieläimiä eläinten rehuksi.

Tällä päivällä tutustimme eläinten kouluttamiseen leopardien, susien, simpanssien, guereza-apinoiden, tamarinien sekä merileijonien suhteen. Jokaisella lajilla oli oma suunnitelma koulutettaviin tukitaitoihin. Suurelta osin tavoitteet olivat kuitenkin helpottaa eläinten siirtelyä ja esim. punnitsemista.

Pääsimme myös vierailemaan *Sapajaus apella*, tuttavallisemmin Kapusiinien sekä *Nasua nasua* eli tuttavallisemmin Koatien aidassa ruokinnan aikaan.

10.12.2025 – Koiratarhalla ja loukkaantuneiden villieläinten hoitolassa vierailu.

Kroatiassa tulee olla alueittain tai kaupungeittain alueen/kaupungin oma hylättyjen eläinten/ löytöeläinten tarha. Koska Zagreb Zoo on kaupungin omistama eläintarha, niin myös löytöeläinten hallinnoiminen ja hoitaminen kuuluu eläintarhan vastuualueisiin. Hieman kaupungin ulkopuolella eläintarhalla on 136 paikkainen löytökoirien tarha. Samalle alueelle on valmistunut noin pari vuotta sitten myös alueen loukkaantuneille villieläimille tarkoitettu villieläintarha/ -sairaala ja vuoden sisään sinne tulee valmistumaan myös rakennus löytökissoille.

Koiratarhan toiminta pyörii pääasiassa vapaaehtoisten voimin. Tällä hetkellä koiratarhalle on palkattu vain yksi täysiaikainen työntekijä. Hänen tehtävänsä on hoitaa tarhan päivittäiset toimet, mutta myös ohjata vapaaehtoisia. Toisella tarhalla osittain työskentelevällä henkilöllä, on tehtävänä kerätä mahdollisia alueen löytökoiria ja palauttaa ne koteihinsa.

Koiratarhalla oli vierailun aikaan noin 110 koira sisässä. Tarha on pääasiallisesti melko täynnä koko ajan. Tarhalla on aktiivisia vaikutus kampanjoita siihen, että koira harkitsevat adoptoisivat ennemmin tar-

halta, kuin ottaisivat pentuja. Valitettavasti pentutehdastoiminta sekä lähellä sijaitseva Bosnia vaikuttavat ns. helppojen pentujen saatavuuteen. Tarhalta adoptoitavaksi päättyy helppojen pie-

net koirat, koska kaupunkialueelle on haastava ottaa isoja koiria. Vieraillessa tarhalla siellä oli useita pitbull- sekä laumanvartija tyyppisiä koiria.

Kaupunki myös haastaa itse tarhan toimintaa sekä vaikuttaa negatiivisesti eläinten hyvinvointiin, koska tarhalle on asetettu määräykset, joiden mukaan kaikki tarhalle tulevat eläimet on pidettävä hengissä, vaikka niitä ei kukaan adoptoisi. Nopeasti koirien kylttejä selatessa saattoi tavata esim. 9-vuotiaan ison laumanvartijatyyppisen koiran, joka oli ollut tarhalla jo vuodesta 2021 lähtien.

Tarhan eduksi on mainittava sen yllättävänkin isot tilat. Koiria asui kahdessa eri rakennuksessa. Vanhemmassa rakennuksessa oli tarhoja, joissa koirat saattoivat elää ryhmissä. Niillä oli erillinen sisätila, joita emme valitettavasti nähneet, sekä noin 5* 8 m. ulkotarha kopilla ja kul-

kumahdollisuudella sisälle. Uudemmassa rakennuksessa koirat olivat itsekseen tai karanteeni alueella (vasta tulleet, noin 14vrk karanteenia) hieman pienemmissä tarhoissa.

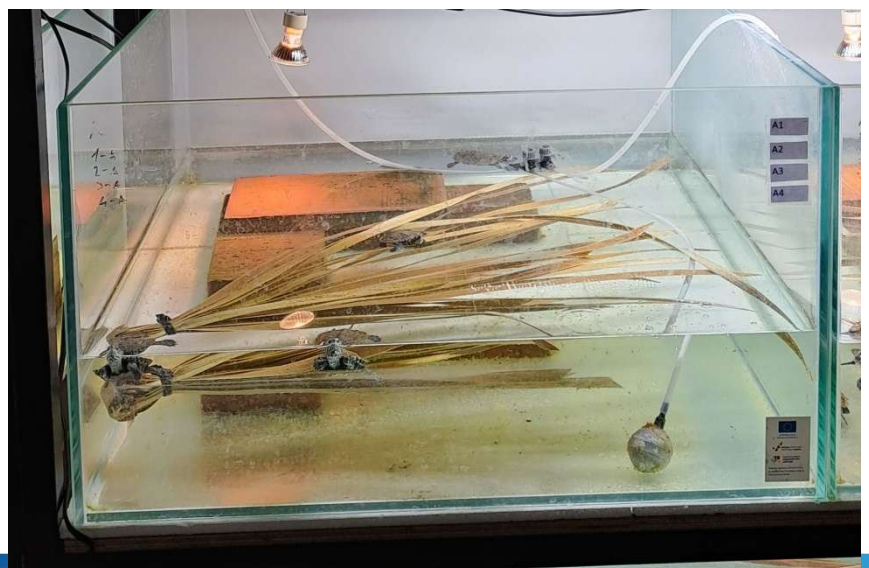
15.12.2025

Id
47000

Tarhalla työskentelevä sekä vapaaehtoiset ulkoiluttivat tai juoksuttivat koiria tarhassa, mutta valitettavasti kaikki koirat eivät päässeet päivittäin liikkumaan tarhaansa pidemmälle. Koirien kanssa toimittiin positiivisin vahvistein ja selkeästi sekundäärisellä ”yes” vahvisteella. Ensisijainen toimi, jota koirille pyrittiin kouluttamaan, oli rauhoittuminen. Ihmisen lähestyessä tarhaa koiran tuli pysyä rauhallisena saadakseen palkkion. Lisäksi koiran tuli käyttäytyä rauhallisesti päästäkseen lenkille. Ulkoilun ja rauhoittumisen lisäksi ajan sallimissa rajoissa käytettiin mm. aktivointi huoneita, joissa koirat pääsivät etsimään ruokaa erilaisista piiloista tai namien piilottelua niiden omaan häkkiin. Kongit, jäädytetyt rehmassat sekä erilaisia leluja oli heillä myös käytössä. Koiratarhan osalta on tulevaisuudessa saada sinne toinen vakituinen työntekijä, sekä kissatalon valmistuttua myös muuta lisähenkilöstöä sekä muutos määräyksiin niin, että eläin olisi mahdollista lopettaa, mikäli sitä ei ole eettisesti järkevää pitää tarhalla. Koirien koulutuksesta ja mahdollisesta omistajien tukemisesta adoption jälkeen keskustelimme paljon. Koirat luovutettiin rokotettuina ja steriloituna/kastroituina. Niille tarjottiin mm. ensimmäiset trimmaukset koiratarhan piikkiin. Kuitenkaan heillä ei ollut tällä hetkellä resursseja antaa koulutuksellista tukea uusille omistajille, vaikka toisaalta tiedostettiin se, että haasteiden ilmetessä koirat palautuvat melko herkästi takaisin tarhalle. Tämä voisi olla mahdollinen kehityskohde kuitenkin tulevaisuudessa, kun tarhalle ja villieläinkeskukseen saadaan lisää työvoimaa.

Alueelle hiljan rakentunut villieläinkeskus oli auttamatta vajaakäytöllä. Todennäköisesti ensi vuonna sen toiminta tulee kuitenkin alkamaa, kunhan kaupunki saa rekrytoitua sinne työntekijät. Villieläin-sairaalan tiloissa toimi tällä hetkellä eläintarhan projekti ”LIFE for Mauremys” Kroatialaissa luontaisesti elävän kilpikonnalajin suojelemiseksi. Projektia toteutetaan yhteistyössä mm. Zagrabrin Yliopiston agronomian yksikön kanssa. Projektissa tavoitteena on kasvat

luontoon vapautettavaksi uusia yksilöitä, sekä tukea luontaisten alueiden turvallisuutta ja poistaa vieraslajeja aluilta. Kasvatuksessa olevat poikaset tullaan vapauttamaan luontoon ensi vuoden keväällä, niiden ollessa noin 2-3 vuotta vanhoja. Villieläinkeskuksen tiloissa oli myös useita matelijalajeja, pääasiassa käärmeitä. Ne oli sijoitettu sinne osittain karanteeniin, tilanpuuteen vuoksi tai odottamaan lähtöä toiseen eläintarhaan. Tällä hetkellä Villieläinkeskuksella työskenteli osittain yksi työntekijä. Hänet oli palkattu pääasiassa kilpikonnaprojektin työntekijäksi, mutta hän työskenteli projektin hiljaisissa vaiheissa myös osittain eläintarhalla.

11.12.2025 – Eläinten koulutusta, lajituntemusta ja elinympäristöjen rikastuttamista.

Viimeisenä päivänä eläintarhalla pääsimme tutustumaan tarkemmin muutamiin eläinlajeihin, kuten pikkuhippoihin, gibboneihin, saukkoihin sekä yöeläimiin. Kävimme kyseisien eläinlajien päävastuullisen hoitajan kanssa lävitse kyseisien eläinlajien fysiologiaa ja anatomisia tarpeita sekä mm. hoidon ja ympäristön rikastuttamisen perusteita. Oli erittäin mielenkiintoista päästä kuuntelemaan eläinten lajityypillisistä tarpeista työlleen omistautuneiden hoitajien kertomana. Lisäksi tutustuimme hankkeeseen, jossa eläintarha on mukana ja, jonka tavoitteena on lisätä tietoa Kroatian alueella elävistä alkuperäislajeista esim. Balkanin lumimyyrystä (*Dinaromys bogdanovi*). Hanke on toiminut jo viisi vuotta ja sen on tavoitteena saada rahoitus seuraavalle viisivuotiskaudelle. Hankkeessa on tutkittu mm. Balkanin lumimyyrän elinalueita, lajityypillistä käyttäytymistä sekä fysiologista kiertoa ja anatomiaa. Siinä on tehty laaja selvitys lajin anatomiaa ja esim. suoliston biofloorasta.

Eläintarhalla yksi merkittävimpiä tekijöitä eläinten ruokinnan ja alueiden puhtaanapidon lisäksi on eläintarhaneläinten lajityypillinen elinympäristön rikastuttaminen. Zagrab Zoo toimii EAZA – Euroopan eläintarhaliiton jäsenenä. Jäsenyyden auditoinnissa merkittävä tekijä on mm. eläintarhan eläinten kouluttaminen sekä lajiympäristöjen rikastuttaminen. Vaikka eläintarhalla on tätä toteutettu vuosikymmeniä, niin niiden suunnitelmalliseen toteuttamiseen on herätty ilmeisesti vasta hiljattain. Eläintarhan työntekijämäärä sekä työntekijöiden sitoutuminen ja motivaatio työskentelyyn tuntui etenkin vaihtoa isännöivän Ivanan kertomana hieman puutteelliselta. Toisaalta taas keskustellessa ja tutustuessa hoitajiin sekä heidän tuntemukseensa eläinlajeista, tietoa ja taitoa oli paljon. Ongelma vaikutti nimenomaan olevan se, että heillä ole tarpeeksi aikaa ja osaamista erityisesti ympäristön rikastuttamiseen sekä se, että aihetta ei ole dokumentoitu. Ivana on nyt viimeisen vuoden aikana lähtenyt luomaan ohjeita sekä lomakkeistoa, jolla eläinten ympäristön rikastuttaminen sekä suunnitelmallinen eläinten kouluttaminen saadaan tehtyä erityisesti näkyväksi. Tämä on tärkeää tulevan EAZA:n jäsenyyden vuoksi, sekä todisteeksi kaupungille työntekijöiden tarpeen näkyväksi saamiseen.

Eläintarhalla yksi merkittävimpiä tekijöitä eläinten ruokinnan ja alueiden puhtaanapidon lisäksi on eläintarhaneläinten lajityypillinen elinympäristön rikastuttaminen. Lajityypillisen hoitamisen lisäksi eläintarhan työntekijät tulee olla sosiaalisilta taidoiltaan hyvä asiakaspalvelija sekä työyhteisön jäsen. Zagrab Zoo toimii EAZA – Euroopan eläintarhaliiton jäsenenä. Jäsenyyden auditoinnissa merkittävä tekijä on mm. eläintarhassa toteutettava eläinten kouluttaminen sekä lajiympäristöjen rikastuttaminen. Vaikka eläintarhalla on näitä toteutettu jollain asteella vuosikymmeniä, niin niiden suunnitelmalliseen toteuttamiseen on herätty ilmeisesti vasta hiljattain. Eläintarhan työntekijämäärä sekä työntekijöiden sitoutuminen ja motivaatio työskentelyyn tuntui etenkin vaihtoa isännöivän Ivanan kertomana hieman puutteelliselta. Toisaalta taas keskustellessa ja

tutustuessa hoitajiin sekä heidän tuntemukseensa eläinlajeista, tietoa ja taitoa oli paljon. Ongelma vaikutti nimenomaan olevan se, että hoitajilla ole tarpeeksi aikaa ja osaamista erityisesti ympäristön rikastuttamiseen tai kouluttamiseen käytännössä. Ivana on nyt viimeisen vuoden aikana lähtenyt luomaan ohjeita sekä lomakkeistoa, jolla eläinten ympäristön rikastuttaminen sekä suunnitelmallinen eläinten kouluttaminen saadaan tehtyä erityisesti näkyväksi. Tämä on tärkeää tulevan EAZA:n jäsenyyden uusimista koskevan auditoinnin vuoksi, sekä todisteeksi kaupungille työntekijöiden tarpeen näkyväksi saamiseen. Ohjeet erityisesti elinympäristöjen rikastuttamiseen on nyt valmiina ja käytössä tärkeimmän prioriteetin eläimille, joihin kuuluu mm. eläintarhan isot linnut sekä kädelliset. Lomakkeisten käyttöä haastaa eläintarhan puutteelliset digitaidot ja/tai välineet. Tällä hetkellä vain yhdellä sektorilla (kädelliset) on käytössä tietokone, jolloin dokumentointia voidaan tehdä digitaalisesti. Muilta sektoreilta dokumentointi tulee paperisena, mikä hidastaa Ivanan työtä raportoinnissa sekä toimintojen ajalla pitämisessä. Digitaalinenkin dokumentointi tarkoittaa heille sitä, että Ivana on luonut omaan Google tiliin pohjautuvat kyselylomakkeet, joihin toteutuneita toimia kirjataan. Kaupungilla oli vielä työn alla se, että eläintarhalle olisi saatu oma muistiltaan tarpeeksi iso googlen tili, jossa lomakkeita käsitellä.

Yhteenveto

Yleisesti ajatellen vaihto pääsi tavoitteeseen etenkin kansainvälisyys näkökulmasta ajatellen. Olimme ensimmäiset Suomalaiset, jotka vierailivat tarhalla ja vaihtoa koordinoi Ivana oli siitä erittäin mieleissään. Ivana oli vierailut meillä YSAO Peltoniemellä jo vaihtoa alustavalla reissulla, jossa hän pääsi näkemään meidän toimintaamme ja oli siitä kautta jo tietoinen esimerkiksi oppilaitoksen tasosta eläinten kouluttajien opettamisessa. Uskoisimme että tämä vakuutti Ivanaa ja sen vuoksi saimme eläintarhalla paneutua siihen monelta eri kantilta sekä useampien työntekijöiden kanssa. Vierailu toi meille molemmille suuresti lisää tietoa eläintarhan kaltaisen instituution toiminnasta, vaikka tämä toki oli vain yksi esimerkki siitä. Selvää on, että meillä YSO:lla ei ole tavoitteena kouluttaa eläintarhaneläinten hoitajia. Kokemus kuitenkin korosti eläinalan toiminnan moninaisuutta, kokonaisvaltaisuutta sekä eri toimintojen hahmottamisen tärkeyttä, jotta sekä eläinten että ihmisten hyvinvointi voidaan taata.

Essin ajatukset ja kokemukset vaihdosta

Henkilökohtaisina tavoitteina vaihdolle oli saada tietoa eläintarhan laajasta lajistosta. Vaikka selvää on, että omassa työssä en tule kyseisiä lajeja opettamaan, niin vaihto taas korosti itsellekin työssä merkittävää aihetta, eli eläinlajin alkuperän tuntemisen tärkeyttä. Sitä helposti seura- ja harraste-eläinten parissa ajattelee, että koska eläimet ovat domeksikoituneita lemmikkejä, niin se antaa tavallaan mahdollisuuden esim. ravinnon ja ympäristön muokkaamiseen sellaiseksi, kun ihminen haluaa. Vankeudessa elävät, mutta ei kesyt eläintarhan eläimet osoittaa taas sen lajin alkuperän tuntemisen merkityksen. Hyvinvointi lähtee aina lajin alkuperäisistä tarpeista, tai sen tulisi ainakin olla yksi merkittävä tekijä kokonaisuudessa.

Vaihto taas osoitti kokonaisuuden hahmotuksen merkityksen. Vaikka eläinlajin hoitajalla olisi virallisesti työssään vain tietyt elementit ns. työnkuvassaan, niin siitä huolimatta isossakin organisaatiossa eläinlajin hoitajan on hallittava laaja kokonaiskuva. Tästä saimme konkreettisen esimerkin eläintarhalla. Tarhalla oli käytössä keskuskeittiö ja kaikkien eläinten ravinnot joka päivälle oli suunniteltu keskitetysti. Keskuskeittiö oli toiminut jo 6 vuotta, joten eläinlajin hoitajat olivat tottuneet siihen, että he saivat eläimille jaettavat ruoat ns. valmiina. Eläintarhalla oli vierailun aikaan yksi hollantilainen harjoittelija, jonka tuli omaan koulutyöhön hallita myös eläinten ruokinnan

15.12.2025

Id
47000

suunnittelu. Tämä aiheutti ihmetystä eläintarhan omissa työntekijöissä. Miksi ihmeessä tarvitsee tehdä suunnitelmaa ravinnosta, koska nehan tulee Mayalta valmiina? Käytännössä mikäli keskuskeittiö syystä tai toisesta ei toimisi, tai toiminta purettaisiin, voisi työntekijöiden oma toiminta olla melko villin lännen meininkiä. Jos tämä opetus käännettäisiin esim. meille tuotantoeläinpuolelle, niin voisi todeta, että ei riitä se, että osaat tehdä ja jakaa lehmille appeen, vaan sinun tulee tietää ja tuntea miksi ja mistä eri komponenteista sen appeen teet.

Olin erittäin positiivisesti yllättynyt siitä, kuinka laajasti eläintarhassa oli huomioitu opetuksellinen näkökulma. Opetus ja havainnointi oli hyvin konkreettisesti näkyvillä sekä yleisölle että opiskelijoille, jotka siihen osallistui. Koska tarha oli kaupungin omistama, niin sitä käytettiin myös esim. kaupungin hallinnoimassa opetustyössä hyväksi. Tarhalla oli jopa erikseen ns. opettajia, joiden tehtävä oli suunnitella ja toteuttaa opetukselliset tunnit oppilaille. Toisaalta taas ns. peruskoulutusta korkeammalla asteella eläinten hyvinvoinnin ja esim. oppimisen opetus oli hyvin vähäistä. Osittain tarha kärsi osaavan työvoiman puutteesta sen vuoksi, että koulutusjärjestelmästä puuttui sellainen koulutus, jonka sisältö vastaisi nimenomaan eläintarhan eläintenhoitajan vaateisiin. Byrokratia myös tuntui siellä olevan melko hidasta ja raskasta ja tämä vaikutti myös siihen, että koulutusjärjestelmään ei ole vielä saatu eläintarhan tarpeita vaativaa lisäystä.

Yhtenä vaihdon tavoitteena oli selventää meidän opiskelijoiden vaihtomahdollisuuksia kyseiseen paikkaan. Vaihdot meiltä voisi tulevaisuudessa olla hyvinkin mahdollisia, mutta myös haasteita niihin liittyy. Merkittävin haaste on aikataulut. He ottavat vain kaksi harjoittelijaa kerralla ja esim. seuraavalle vuodelle on jo harjoittelijat sovittu. Käytännössä vaihto olisi suunniteltava todella hyvissä ajoin. Sen lisäksi vaihtojen sisältö olisi hyvä suunnitella tarkkaan. Esimerkiksi eläintehoitaja-opiskelijalle sopisi hyvin työkohteeksi koiratarha, etenkin jos vaihdon kesto on alle 3 vkoa. Eläintarhan puolella lyhyessä ajassa on liikaa tehtävää ja hallittavaa, jotta kokemus olisi osaamista lisäävä. Toisaalta taas eläinten kouluttajille molemmat työkohteet voisivat olla erittäin antoisia. Vaihto-oppilaita Zagreb Zoo varmasti meiltä Suomesta ottaisi, koska arvostus Suomalaista eläinten hyvinvoinnin osaamista siellä oli korkealla.

Vaihdon yhtenä tavoitteena oli se, että olisimme päässyt työskentelemään eläintarhan ja koiratarhan eläinten kanssa. Tämä tavoite jäi vähäisimmäksi osittain ajan ja laajan ohjelman vuoksi. Heillä oli halu näyttää eri toimintoja, tutkimusta (mikä olikin yllättävän merkittävää heille) ja eläinten hyvinvoinnin ja kouluttamisen osaamista, joten sellaista ns. konkreettisen työn päivää ei vaihtoon mahtunut. Toisaalta yksittäisiä työvaiheita pääsimme näkemään ja kokemaan muun toiminnan ohessa.

Lyhyenä omana yhteenvetona voisin todeta, että sanonta ”Pitää mennä kauaksi, jotta näkee lähelle” piti taas hyvin paikkansa. Yhteistyön mahdollisuuksia kansainvälisen osaamisen lisäämiseen meille ja myös heille, on ehdottomasti myös tulevaan!

Lauran ajatuksia ja kokemuksia vaihdosta

Yksi omista tavoitteistani oli lisätä tietämystäni eläintarhaeläimistä ja eläintarhamaailmasta sekä oppia enemmän villieläinten kouluttamisesta. Eläintarhan lajikirjo oli valtava, ja se herätti minussa suurta kunnioitusta hoitajien lajituntemusta kohtaan. Matkan aikana opin paljon uutta, ja se herätti monia ajatuksia. Huomasin, että suurin osa eläimistä oli hyvin kiintyneitä hoitajiinsa, ja hoitajien tavoite oli hoitaa eläimet mahdollisimman hyvin. Kouluttamisen puolella tämä toi kuitenkin haasteita, sillä jokaisella kouluttajalla oli oma tyyliinsä, jota oli mahdotonta siirtää esimerkiksi tuuraajalle. Kun vakihoitajat olivat poissa, eläinten käytöksessä näkyi muutoksia, kuten stereotyyppistä käyttäytymistä tai passivoitumista. Villieläinten hoito perustuu pitkälti lajityypillisen käyttäytymisen tuntemiseen, vaikka tarhaoloissa eläinten käytös muuttuu luonnollisesta. Esimerkiksi tarhassa oli kaksi karhua, vaikka luonnossa ne elävät yksin.

Eläintarha panosti myös ihmisten koulutukseen ja sillä oli tärkeä rooli tiedon lisäämisessä, esimerkiksi alkuperäisten lajien merkityksestä. Koulutuksissa oli kuitenkin haasteita, sillä opetukseen ei ollut tarjolla etäalustoja tai verkkokursseja – kaikki koulutus tapahtui lähiopetuksena. Näen tässä mahdollisuuden, että YSAO voisi tarjota eläintarhalle etäkoulutusratkaisuja. Essi oli aiemmin maininnut eläintarhaeläinten hoitajien koulutuksen haasteista. Hoitajien tulisi hallita myös eläinten kouluttaminen. Vaikka meillä ei ole erillistä eläintarhaeläinten tutkintoa, tarve kouluttamisen opettamiselle on ilmeinen. Näin kaikille koulutuksen käyneille saataisiin yhtenäisen osaaminen ja yhteiset pelisäännöt.

Toinen tavoitteemme oli parantaa opiskelijoiden liikkuvuutta ja löytää uusia harjoittelupaikkoja. Eläintarha soveltuu parhaiten eläinhoidon ja eläinten kouluttamisen osaamisaloille, mutta aikataulujen yhteensovittaminen on haaste. Eläintarha ottaa vain muutaman opiskelijan kerrallaan, ja kalenteri oli jo varattu ensi vuodelle. Kesäisin tarha tarvitsee eniten työntekijöitä. Opiskelijoiden työelämäjaksot tulisi olla yli kaksi kuukautta, jotta he pääsisivät tekemään käytännön töitä. Lyhyemmät jaksot eivät riitä. Koiratarhalla työtehtävät ovat lähempänä eläinhoitajien töitä, joten sinne sopivat lyhyemmätkin jaksot. Eläintarha toivoo pidempiä jaksoja, sillä vain silloin opiskelija pääsee kunnolla mukaan käytännön työhön. Keskuskeittiössä kasvatettiin myös omia ruokaeläimiä, kuten rottia ja hiiriä. Näiden hoito voisi sopia maatalousalan perustutkinnon eläinhoidon opiskelijoille, eli osa tehtävistä voisi olla heidän toteutettavissaan.

Meidänkin yhtenä tavoitteenamme oli päästä työskentelemään eläintarhassa, mutta se ei toteutunut. Sen sijaan tutustuimme erilaisiin ympäristöihin, eläimiin, hankkeisiin ja koulutukseen. Näin lyhyessä ajassa emme olisi ehtineet perehtyä useamman eläimen hoitoon, saati hoitamaan niitä.

Yhteenveto ajatuksistani; "Vaikka meissä oli paljon samaa, niin olemme silti niin erilaisia", kummallakin taholla olisi toisilleen paljon annettavaa, ja näkisinkin kansainvälisen yhtistyön en ainoastaan oppilaiden vaihtojen kautta, vaan myös koulutusten kautta hyvinkin mahdollisena, järkevänä vaihtoehtona, kummallekin osapuolelle.